

Nr 3

Årgång 24

20 januari 1937

Organ för S. F.

LÄRARINNE- FÖRBUNDET

Redaktör: ULLA ALM. Ansv. utg.: FRIDA HÄRNER.

Staten stöder skolbarnsbespisning?

Endast vart femte år insamlas statistiska uppgifter om skolbarnsbespisningen i landet. Enligt senaste bearbetade statistik 1930/31 fanns barnbespisning anordnad i 120 landsbygdsdistrikt vid 267 skolor och för 3,879 barn — i synnerligen begränsad omfattning alltså, om man bortser från städerna. En utredning, som medicinalstyrelsen verkställt, visar också, att länsstyrelserna i 10 län ansett statsunderstöd erforderligt, skall man kunna upprätthålla och utvidga, då så är av nöden, den eljest av kommunerna ombesörjda fria skolbarnsbespisningen. Att barnens näringsförhållanden på stora delar av landsbygden är bristfälliga och otillfredsställande har skol- och provinsialläkarna flerfaldiga gånger vittnat om och påfordrat åtgärder mot. I vissa län, i skogsarbetar-distrikten i Norrland och Västerbotten och i Bohuslän och Blekinges stenhuggardistrikt är ju familjeförsörjarens arbetslöshet den främsta och huvudsakliga orsaken. Dessutom splittras de små inkomsterna olämpligt, då familjefadern måste vistas på nödhjälpsarbeten fjärran från hemmet. Som mera allmänna orsaker till barnens undernäring på landsbygden anges i den utredning medicinalstyrelsen gjort de dåliga distributionsförhållandena beträffande vissa viktiga födoämnen. Mjölk t. ex. får landsbarnen inte tillräckligt av, då mejerierna köper upp nästan all mjölk, som produceras, för vidare befordran till städerna och export i form av smör. Detta sammanhänger med hemmens på sina håll mycket stora okunnighet och oförstånd i avseende på kost och matlagning. Man känner inte till vilka näringsämnen de växande barnkropparna kräver, man säljer bort all mjölken för att få kontanter, och kaffe är det vanligaste morgonmålet för skolbarnen, som ofta får leva på torrskaffning i skolan till långt fram på eftermiddagen. De långa skolvägarna bidrar naturligtvis härtill. Även ambitiösa hem med bästa vilja att ordna barnens matfråga rationellt, stöter stundom på patrull, då genom de allt vanligare centraliseringarna inom skolväsendet skolvä-

garna förlängas och barnen nödgas leva på matsäck och torrkost i skolan. Vid centraliseringar av skolundervisningen har visserligen en del kommuner på olika sätt sökt kompensera de långa skolvägarna med åtgärder för utackordering av skolbarn och inrättande av skolhem och skolbarnsbespisning, den senare hjälpformen den vanligaste, då den är billig i förhållande till den stora nytta den gör och ägnad att ge de fattiga barnen en biologiskt fullgod föda, som stärker motståndskraften mot sjukdomar. Men som vi sett är skolbarnsbespisningen av alldeles för ringa omfattning på landsbygden. I befolkningskommissionens arbete för den närmaste tiden ingår bl. a. utredning om och förslag till åtgärder för ett allmänt genomförande av fria skolluncher över hela landet, och kommissionens ordförande har förklarat, att det bör ske i samband med en genomgripande reform av agrarpolitiken. Men tills dess — Arbetslösheten i vissa län gör behovet av hjälp åt barnen skriande och omedelbart. Länsstyrelsen i Västerbotten har enträget väddjat i en framställning i mars 1936 om statsbidrag för beredande av ökade utkomstmöjligheter åt nödställda, barnrika familjer inom länet, och länsstyrelsen i Göteborgs- och Bohuslän har i april 1936 anhållit om medel för anordnade genom Röda Korset av barnbespisning inom länets stenhuggeriområden, där tuberkulosens härjningar bland barnen spritt sig i förfärande grad. Frågan om allmänna utsträckt skolbarnsbespisning hör egentligen hemma under ecklesiastikdepartementet. Men som en social hjälpaktion för vissa av arbetslöshet svårt hem-sökta landsändar har socialministern ansett sig oförhindrad att föreslå 200,000 kr. under 5:te huvudtiteln i årets statsverksproposition till bidrag för anordnande av skolbarnsbespisning, närmast i de ovan angivna länen. Herr Möllers hemställan — de 200,000 kronorna är ett förstagångsanslag, ehuru vi får hoppas icke ett engångsanslag — understrykes livligt och uppskattas inte minst av lärarkåren, som ju på nära håll kunnat konstatera hur välbehövliga pengarna är.